



Sygn. akt I KK 78/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **R. T.**

skazanego za czyn z art. 191 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2022 r.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w N.

z dnia 9 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w części, w jakiej nie zawiera
orzeczenia o środku karnym, środku kompensacyjnym lub
przepadku i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w N.**

UZASADNIENIE

W dniu 23 lutego 2021 r. prokurator skierował do Sądu Rejonowego w N. akt oskarżenia przeciwko R. T., zarzucając mu, że w dniu 12 sierpnia 2020 r. w G. na

terenach Zakładu Produkcji Etanolu „B.” woj. (...), stosując przemoc fizyczną w postaci uderzania kijem bejsbolowym w kontener mieszkalny oraz groźbę bezprawną wyrządzenia krzywdy fizycznej i uszkodzenia mienia, zmuszał E. K. i R. K., przedstawicieli firmy B., do zapłaty faktury Vat w kwocie 10.824 zł za wykonane usługi budowlane, tj. czyn z art. 191 § 2 k.k.. Na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. do aktu oskarżenia dołączył wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie uzgodnionej z R. T. kary grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 20 zł stawka oraz pokrycie kosztów i opłat sądowych.

Sąd Rejonowy w N. na posiedzeniu w dniu 9 kwietnia 2021 r. (w wyroku wskazano, że „po rozpoznaniu na rozprawie”, chociaż w sprawie wyznaczono posiedzenie i o takim forum procedowania zostały zawiadomione strony), uwzględnił wspomniany wniosek i wydanym w tym dniu wyrokiem w sprawie o sygn. II K (...), uznał R. T. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu (w części wstępnej wyroku, przytaczając opis czynu zarzucanego, zamiast stwierdzenia o uderzaniu przez oskarżonego kijem bejsbolowym w kontener mieszkalny, podano, że dopuścił się „uderzenia” kijem), za który na podstawie art. 191 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. wymierzył wnioskowaną przez prokuratora karę grzywny. Nadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe.

Wyrok ten, niezaskarżony przez żadną ze stron, uprawomocnił się w dniu 16 kwietnia 2021 r.

Powyższy wyrok na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył na niekorzyść R. T. Prokurator Generalny, w części niezawierającej rozstrzygnięcia o obligatoryjnym środku karnym, środku kompensacyjnym lub przepadku. Zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 6 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego R. T. i wymierzenie uzgodnionej z nim kary, co doprowadziło do rażącego naruszenia przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 37a § 1 k.k., poprzez nieorzeczenie określonych w nim: środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku, to jest rozstrzygnięć obligatoryjnych w przypadku zastosowania regulacji zawartej w wymienionym przepisie i wymierzenia, na jej podstawie,

zamiast kary pozbawiania wolności, kary ograniczenia wolności nie niższej od 3 miesięcy albo grzywny nie niższej od 100 stawek dziennych” – i wniośł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w N. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, co przy zastosowaniu art. 535 § 5 k.p.k. pozwoliło uwzględnić ją w całości na posiedzeniu bez udziału stron. Nie ulega bowiem wątpliwości, że procedując w sprawie R. T., Sąd Rejonowy w N. nie wykazał wymaganej staranności i naruszył wskazane w skardze przepisy. Dodatkowo można zauważyć, że wyrok zawiera też uchybienie w części niezaskarżonej, bowiem w art. 191 § 1 k.k., do którego nawiązuje § 2 tego artykułu, jest mowa o stosowaniu przemocy wobec osoby, trudno zaś uznać za taką przemoc uderzanie kijem w kontener mieszkalny.

Zgodnie z art. 339 § 1 pkt 3 k.p.k., jeżeli do aktu oskarżenia dołączono wniosek, o którym mowa w art. 335 § 2 k.p.k., sprawa jest kierowana na posiedzenie, jednak nie po to, by wniosek ten sąd orzekający bezrefleksyjnie uwzględnił. Z art. 343 § 1, 3 i 7 k.p.k. wynika bowiem, że sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku od naprawienia szkody lub od zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, od dokonania w nim wskazanej przez siebie zmiany, a nawet w ogóle nie uwzględnić wniosku. Z pewnością obowiązkiem sądu jest m.in. rozważenie, czy uwzględnienie wniosku w postaci, w jakiej został przedłożony, nie będzie skutkowało wydaniem wadliwego wyroku, w tym wyroku naruszającego prawo materialne. W sprawie R. T. Sąd Rejonowy w N. obowiązku tego nie wypełnił, bowiem ma rację Prokurator Generalny kiedy podnosi, że wydając wyrok o treści ściśle odpowiadającej wnioskowi, Sąd rażąco naruszył zastosowany przez siebie przepis art. 37a § 1 k.k. Przepis ten stanowi, że jeżeli przestępstwo zagrożone jest tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek. W sytuacji, gdy przypisany oskarżonemu czyn z art. 191 § 2 k.k. jest zagrożony wyłącznie karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat,

zastosowanie przy orzekaniu art. 37a § 1 k.k. i wymierzenie oskarżonemu kary grzywny było możliwe, jednak powinno nastąpić zgodnie z treścią tego przepisu. Zatem Sąd Rejonowy powinien dostrzec, że wniosek zgłoszony w trybie art. 335 § 2 k.p.k. jest dotknięty brakiem i na podstawie art. 343 § 3 k.p.k. wezwać prokuratora do dokonania we wniosku zmiany, zaakceptowanej przez oskarżonego, polegającej na uzupełnieniu wniosku o propozycję orzeczenia – stosownie do realiów sprawy – środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku. Nie wykazał jednak w tym kierunku inicjatywy, natomiast zastosował art. 37a k.k. częściowo niezgodnie z jego brzmieniem i nie zamieścił w wyroku rozstrzygnięcia, o którym mowa w końcowej części tego przepisu.

Wobec stwierdzenia podniesionych w kasacji uchybień oraz z uwagi na wniesienie skargi przed upływem terminu, o którym mowa w art. 524 § 3 k.p.k., wyrok wydany wobec R. T. należało uchylić w zaskarżonej części i w tym zakresie sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w N., który wyda stosowne orzeczenie, nie tracąc z pola widzenia okoliczności, że w sprawie miał zastosowanie konsensualny tryb wyrokowania. Na marginesie wypada zwrócić uwagę, że wykazując dopuszczalność uchylenia wyroku w części, w jakiej nie zawiera on obligatoryjnego rozstrzygnięcia, w kasacji zbędnie powołano uchwałę pełnego składu Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I KZP 21/14, mówiącą o dopuszczalności uchylenia zaskarżonego orzeczenia wyłącznie w części, w jakiej nie zawiera ono rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, którego zastosowanie było obligatoryjne. Pomijając fakt, że w uchwale jest mowa o nieorzeczeniu obligatoryjnego środka karnego, zaś art. 37a k.k. mówi o orzeczeniu nie tylko tego środka, jasność w tym względzie daje art. 425 § 2 k.p.k., który w brzmieniu ustalonym ustawą nowelizującą z dnia 11 marca 2016 r. (Dz. U. poz. 437) w zdaniu drugim dopuszcza zaskarżenie braku określonego rozstrzygnięcia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.